

CAPITOLUL VIII

“SISTEMUL DE CULTURĂ ÎN REPUBLICA MOLDOVA ”

Lecția 21

TEMA: *“Generalități privind noțiunea de sistem. Caracteristicile sistemului de cultură fizică în Republica Moldova.”.*

Generalități privind noțiunea de sistem.

Sistemele sociale sunt constituite din subsisteme de natură economică, apărare și securitate, cultură, învățământ și știință, precum și subsistemul privind practicarea exercițiilor fizice, cunoscut sub numele de sistem de educație fizică și sport.

Subsistemele sociale respectă principiul sinergiei, în sensul că acestea se intercondiționează reciproc în vederea funcționării eficiente a sistemului social, ale cărui efecte trebuie să se răsfrângă ca un feed-back asupra elementelor sale structurale. Efectul emergent se regăsește în subsistemul de educație fizică și sport prin caracteristicile sale integrative, ca urmare a cooperării componentelor sale structurale.

În sinteză, respectând teoria cibernetică și aplicând-o la sistemele sociale, inclusiv la cel de educație fizică și sport, considerăm că prin sistem se înțelege o grupare de elemente (instituții, organizații, structuri administrative etc.) de naturi diferite circumscrise în limitele unor coordonate spațio-temporale.

Elementul definitoriu este interacțiunea dintre elementele de structură, capacitatea de reglare, autoreglare și de adaptare a acestui ansamblu. Sistemele de acest tip (dinamice și complexe) au drept caracteristici o serie de legități funcționale privind recepționarea, prelucrarea și transferul de informație folosite pentru reglare și autoreglare (feed-back), al sinergiei acțiunii și al posibilității de a transmite prin mai multe ieșiri, date despre propria funcționare .

Caracteristicile sistemului de cultura fizică în Republica Moldova.

Trăsăturile unui sistem de educație fizică și sport sunt determinate, în primul rând, de concepția sistemului social în cadrul căruia funcționează, de ideologia acestuia.

Al doilea element determinant este reprezentat de orientarea internațională, globală sau zonală, privind finalitățile celor două tipuri de activități: educație fizică și sport.

Al treilea element ce condiționează caracteristicile unui sistem de educație fizică și sport este determinat de tradițiile și infrastructura economică a fiecărei țări și nivelul de civilizație existent, care își pune amprenta asupra nivelului de dezvoltare și, mai ales, a complexității sistemului de educație fizică și sport din țara respectivă.

Din cele de mai sus rezultă că sistemele de educație fizică și sport, în precizarea obiectivelor, finalităților, conținuturilor, organizării și dinamicii funcționale, trebuie să țină seama de o serie de cerințe care să le asigure eficiența și integrarea în sistemul social.

1. Precizarea clară a scopurilor, finalităților, obiectivelor finale și intermediare ale sistemului integral și subsistemelor sale, respectându-se principiile de elaborare, astfel încât să fie posibilă constituirea unui model prospectiv ideal pentru toate categoriile de cetățeni din țara noastră.

Finalitățile și obiectivele sistemului de educație fizică și sport din țara noastră s-au stabilit în funcție de următoarele elemente:

- tradițiile privind practicarea educației fizice și sportului în Moldova (extindere, instituții specializate de pregătire a cadrelor etc);
- respectarea drepturilor omului privind practicarea educației fizice și sportului ca factori importanți de sănătate, educație și socializare;
- conceperea acestor finalități și obiective în ideea "educația fizică și sportul pentru toți" pentru a preciza în mod diferențiat conținuturi, substructuri și forme de organizare pentru diferite categorii de vârste, profesii, persoane cu nevoi speciale etc.

2. Stabilirea structurii sistemului de educație fizică și sport sau a instituțiilor, organismelor, organizațiilor (guvernamentale sau neguvernamentale) desemnate pentru a realiza obiectivele sistemului.

Pentru fiecare din acestea, la nivel macrosocial, se stabilesc atribuții și funcții, precum și întregul sistem de relații dintre elementele de structură.

Valoarea ieșirilor sistemului de educație fizică și sport (performanțelor) este determinată, în mare măsură, de saturarea cu relații între elementele sale de structură. Astfel, raporturile dintre Ministerul Tineretului și Sportului al Republicii Moldova, Comitetul Național Olimpic al Republicii Moldova, Federațiile sportive de ramură, precum și alte structuri de specialitate cu cât sunt mai bine precizate prin stabilirea gradelor de subordonare și colaborare cu atât funcționalitatea sistemului la nivel macrosocial va fi mai eficientă. Același lucru poate fi remarcat în ceea ce privește relațiile cluburilor sportive cu federațiile sportive și cu alte organizații neguvernamentale.

3. Precizarea cadrului legislativ de funcționare a sistemului.

Educația fizică și sportul reprezintă activități de mare diversitate ce implică precizarea statutelor și rolurilor instituțiilor și organizațiilor cuprinse, precum și a specialiștilor ce acționează în cadrul său.

Legea educației fizice și sportului votată în Parlamentul Moldovei pe parcursul anilor 1993-2010, evidențiază că prin ea se "reglementează organizarea și funcționarea sistemului național de educație fizică și sport în Moldova". În sensul acestei legi, prin educație fizică și sport se înțeleg "toate formele de activitate fizică menite, printr-o participare organizată sau independentă, să exprime sau să amelioreze condiția fizică și confortul spiritual, să stabilească relații sociale civilizate și să conducă la obținerea de rezultate în competiții de înalt nivel.

Legislația asigură cadrul în care se manifestă sistemul de educație fizică și sport atât în plan social general, cât și în cel specific precizat de actele normative în vigoare.

4. Sursele de finanțare pentru funcționarea sistemului de educație fizică și sport provin de la bugetul de stat sub formă de subvenții administrate de organul puterii de stat (Ministerul Tineretului și Sportului al Republicii Moldova) pe baza programelor pregătirii sportive pentru federații, pentru cluburile ce aparțin Ministerul Tineretului și Sportului al Republicii Moldova și pentru Complexele sportive naționale, prin finanțare de la organizații neguvernamentale sau alte surse atrase (sponsorizări, donații, etc). De elasticitatea sistemului de finanțare și, mai ales, de managementul specific consumării fondurilor, depinde buna funcționare a sistemului de educație fizică și sport.

5. Specialiștii ce acționează în cadrul sistemului de educație fizică și sport din Moldova sunt de cele mai diferite tipuri, începând cu profesorii de educație fizică și sport ce își desfășoară activitatea în școli, facultăți și cluburi sportive, antrenorii, medicii, psihologii, fizioterapeuții, cercetătorii, instructorii, precum și personalul special calificat pentru amenajarea și întreținerea bazelor și materialelor sportive.

O categorie aparte de specialiști o constituie conducătorii de cluburi, conducătorii și managerii, directorii sportivi și, nu în ultimul rând, secretarii de federații, a căror atribuție este esențială în ceea ce privește concepția de pregătire, organizarea și desfășurarea activității structurilor sportive, relațiile între elementele sistemului de educație fizică și sport.

În Moldova sunt abilitate să pregătească acești specialiști U.S.E.F.S (Universitatea de Stat de Educație Fizică și Sport).

***6. Baza materială* sau patrimoniul de care dispune sistemul de educație fizică și sport se află în subordinea Ministerului Tineretului și Sportului al Republicii Moldova, a altor departamente (învățământ, apărare, transporturi etc), a administrațiilor locale sau în proprietate particulară. Acest patrimoniu implică întreținere și perfecționare în vederea funcționării conform unor regulamente sau convenții cu putere de lege care asigură condiții bune pentru practicarea exercițiilor fizice și securitatea participanților (sportivi, public).**

**Mulțumesc
pentru atenție !**